

KÜRESEL BİR FİNANS MERKEZİ OLARAK LONDRA ÖRNEĞİNİN İNCELENMESİ

Ömer AKIN

Kalkınma Bakanlığı Uzmanı

ÖZET

Bu çalışmada, İstanbul’da oluşturulmak istenen finans ekosistemine hâlihazırda sahip olan küresel merkezlerden biri olan Londra’nın durumu ve Brexit’in İstanbul’da finans merkezi kurulmasına olası etkileri değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Finans Merkezi; Küresel Finans Merkezleri; Brexit; Londra’nın Brexit Sonrası Finansal Durumu

INVESTIGATION OF LONDON CASE AS A GLOBAL FINANCE CENTER

ABSTRACT

In this study, the economic consequences of establishing a financial center in Istanbul and a similar status of London, which is one of the global centers already possessing the financial ecosystem, is discussed.

Key Words: İstanbul Financial Center; Global Financial Centers; Brexit; London’s Financial Status After Brexit

GİRİŞ

Ülkemizde nitelikli istihdamın artırılması meselesi sadece bir büyüme sorunsalına indirgenemez. Zira günümüzde ekonomilerin özellikle bilişim, teknoloji ve finans alanında kaydettiği ilerlemeler iktisadi büyümenin oldukça sınırlı bir istihdam artışıyla gerçekleştirilebilmesini olanaklı kılmaktadır. Bu nedenle, Türkiye gibi, demografik dinamikleri itibariyle sınırlı bir istihdam artışıyla yetinemeyecek olan ülkelerin olağan iktisadi büyüme potansiyelinde sıçramaya yol açabilecek projeleri hayata geçirebilmesi önem arz etmektedir.

Türkiye’nin büyümesinde ve istihdam artışında karşılaşılan en önemli kısıtlardan biri finansal piyasaların yeterince gelişmemesidir. Esasen, ülkemiz gibi birçok gelişmekte olan ekonomi bakımından finansal piyasaların gelişmemiş olması sadece bir neden değil, aynı zamanda sonuçtur. Düşük kişi başına milli

hasıla, düşük harcanabilir kişisel gelire ve bu da düşük tasarruf oranına yol açmakta ve bu da doğal olarak sermaye temerküzünün gerçekleşmemesine neden olmaktadır. Bu bakımdan, Türkiye’de kişi başına hasılanın arttırılması ve marjinal tasarruf eğiliminin yükselmesi finansal derinleşmenin açmazları (bottleneck) olarak değerlendirilebilir. Ancak her iki parametrede kaydedilecek iyileşmelerin kısa ve orta vadede Türkiye’yi finansal gelişmişlik bakımından istenilen düzeye çıkaramayacağı açıktır. Dolayısıyla, tedrici gelişmeler ve ortodoks iktisat politikalarıyla gelişmekte olan ülkelerin küresel finansal güce dönüşemeyecekleri gerçeği Türkiye bakımından da pekâlâ geçerlidir.

Bu gerçek karşısında, Türkiye’nin, finansal gelişimine ilişkin beklentilerini ertelemek dışında bir imkanı olmadığı düşünülebilir.¹ Ancak ülkemizde finansmana erişim meselesi birçok mikro ekonomik problemin kaynağında yer almakta olup çözümü uzun vadeye bırakılamaz. Zira, bilhassa küçük ve orta ölçekli işletmelerin ülkemizdeki istihdamın ve ihracatın önemli bir kısmını gerçekleştirdiği düşünülduğünde ucuz finansmana erişim imkanlarının geliştirilmemesi Türkiye’de reel sektörün tıkanmasına ve ekonomik daralma dönemlerinde firmalarımızın kırılğanlıklarının armasına yol açacaktır.

Bu çerçeveden bakıldığında gerek büyüme ve istihdamın artması ve gerekse firmalarımızın ucuz finansmana erişiminin arttırılarak maliyetlerinin düşürülmesi ve küresel rekabet gücünün arttırılması bakımından Türkiye’nin finansal gelişmişlik düzeyinde sağlanacak iyileşme hayatiyet arz etmektedir. Bu nedenle, bugünlerde artık daha az konuşulan İstanbul Finans Merkezi (İFM) Projesi ülkemizin iktisadi bekası meselesidir.

İstanbul Finans Merkezi Projesi, 2008 yılı başından itibaren etkisini hissettiren ve 2008 yılının son çeyreğinden itibaren tüm dünyada etkilerini gösteren küresel finans krizi devam etmekteyken yoğun şekilde tartışılmış ve söz konusu krizin Türkiye’deki finans sektörüne olan etkilerini en aza indirecek ve uzun vadede ülkemizde finansal istikrarı sağlayacak yapısal bir reform olarak değerlendirilmiştir.

İFM Projesi birçok platformda 2023 hedeflerinin en önemlilerinden biri olarak siyasilerce ön plana çıkarılınca medya ve sivil toplum örgütlerinin de dikkatini çekmiştir. İş dünyasının sadece genel müdürlüklerini veya önemli karar birimlerini değil operasyonlarını da yoğun şekilde yürütmekte olduğu İstanbul’un aynı zamanda ülkenin finansal merkezi haline gelmesine özel sektörden bir itiraz gelmesi beklenmemekteydi. Özellikle İFM’nin yaratabileceği yeni ticari fırsatlar bazı kesimlerce sıkça dile getiriliyor ve bu konuda bir bilgi

¹ Keynes’in Türkçe ’ye “Uzun vadede hepimiz ölmüş olacağız.” şeklinde çevrilen sözü Türkiye’nin finansal gelişiminin uzun vadede ekonomik büyümenin bir sonucu olarak kendiliğinden başarılacağı varsayımının değerlendirilmesinde dikkate alınmalıdır.

kirliliği oluşuyordu. İFM'nin özellikle resmi kaynaklarda İstanbul Uluslararası Finans Merkezi olarak anıldığı, bazı kaynaklarda ise Ataşehir Finans Merkezi olarak anıldığı görülmektedir. Söz konusu proje medyada sıklıkla yapılacak kompleksin fiziki büyüklüğüyle gündeme gelmektedir. İFM için, içerisinde ekonomik değeri çok yüksek rezidanslar, oteller, büyük kamu binalarının da bulunduğu karma kullanımlı bir kampüsün yapımı planlandığından, söz konusu proje genellikle Anadolu yakasının gayrimenkul fiyatlarında meydana getireceği değişiklikler ve Ataşehir'e komşu bölgeler için yaratacağı pozitif dışsallıklar bakımından müteahhitlik sektöründe de ilginç bulunmaktadır.

İFM Stratejisi ve Eylem Planı 2 Ekim 2009 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanmış olup 2010/11 sayılı İFM'nin idari yapılanması konulu Başbakanlık Genelgesi'nde 3 yılın sonunda yenilenmesi öngörülmüştür². Söz konusu belge, 81 maddelik strateji önceliklerinden ve 71 maddelik eylem planından müteşekkildir. Söz konusu politika belgesi projenin vizyonunu "İstanbul, öncelikle bölgesel, nihai olarak da küresel finans merkezi olacaktır" şeklinde tanımlamıştır.

İstanbul'un dünyada ilk 25 küresel finans merkezi içerisinde yer alması İFM Programı Eylem Planı'nda öngörülen amaçlardan biridir. İstanbul'un bir küresel finans merkezi haline gelmesi acaba sadece başkent Ankara'da bulunan bazı kurum ve kuruluşların Ankara'ya taşınmasıyla başarılabilir mi? Bir küresel finans merkezi olmak sadece siyasi kararlılıkla ya da hukuki düzenlemelerle başarılabilir bir proje midir?

Bu sorulara cevap aranırken göz önünde bulundurulacak tarihi ve küresel finans merkezleri arasında, Avrupa'nın en önemli finans merkezi olarak değerlendirilen Londra'nın konumu kuşkusuz en incelenmeye değer örneklerden biridir. Zira Londra, sadece Birleşik Krallığın başkenti olması nedeniyle değil, iktisadi, siyasal ve tarihsel birçok nedenle tartışmasız olarak Avrupa'nın en önemli finans ve ekonomi merkezi olma konumunu sürdürmektedir. Bu nedenle, ölçeği ve finans sektörü yoğunlaşmasının geldiği düzey bakımından Londra, İstanbul'da oluşturulmak istenen finans ekosistemi bakımından uygun bir model olmaktan uzaktır. Buna rağmen, bu çalışmada ayrıca, 23 Haziran 2016 tarihinde Birleşik Krallık'ta yapılan referandumda Avrupa Birliği üyeliğinden çekilme kararı çıkması sonrasında sıklıkla dile getirilen Londra'nın küresel bir finans merkezi olarak kalabilmesi ve yüksek sermaye girişlerinin sürdürülebilirliği tartışmalarından müphem olan uluslararası sermaye akımlarının nedenleri değerlendirilmekte, özellikle küresel finans krizinden sonraki dönemde gelişmekte olan ülkelere yönelen sermaye akımları incelenmekte ve Türkiye özelinde önümüzdeki dönemde sermaye hareketlerine ilişkin beklentiler ve bunların makro iktisadi etkileri de değerlendirilmektedir.

2 "İFM Programı Eylem Planı, s. 1." Kalkınma Bakanlığı İnternet Sayfası, Erişim Tarihi: 09/05/2017.

1. Londra'yı Küresel Bir Finans Merkezi Yapan Etkenler

Londra'yı bugün küresel bir finans merkezi haline getiren etkenler arasında başta kapitalist ekonomik sistemin gelişiminden bugüne oynadığı tarihsel rol olmak üzere şehrin küresel finans ekosistemindeki yeri ve öneminden kaynaklanan unsurlar ve şehre özgü diğer sosyal ve kültürel faktörler yer almaktadır. Söz konusu faktörlere aşağıda başlıklar halinde değinilmektedir.

A. Tarihsel Arka Plan

Modern bankacılığın doğuşundan itibaren Londra dünya finans sektöründe önemli bir rol üstlenmiştir. Her ne kadar modern bankalar ve bankacılık anlayışının doğumuna bugünkü İtalya toprakları mekan teşkil etmişse de, söz konusu anlayışın kurumsal bir form kazanması ve olgunlaşması kapitalist sistemin gelişimine de koşut olarak Londra'da gerçekleşmiştir. Bu kapsamda, bugünkü modern bankacılık anlayışına yakın bir işleyişe sahip ilk iki örnek 1690 yılında Barclays, 1694 yılında ise Bank of England'ın kurulmasıyla Londra'da hayat bulmuştur.³ Böylesi bir gelişimde İngiltere'nin dünya denizciliği ve dolayısıyla ticaretinde günden güne öncü bir rol üstlenmeye başlaması ve zamanla hakiyetini pekiştirmesinin yanı sıra, 17. yy. sonu itibarıyla kısmi rezerv bankacılığının İngiliz ticaret hukuku çerçevesi içerisinde ele alınarak yasallaştırılması büyük önem teşkil etmiştir. Ayrıca, Londra'nın coğrafi konumu itibarıyla kıta Avrupası içerisindeki savaş vb. sorunlardan görece olarak izole bir konumda bulunması finansal merkez hüviyetine olumlu yönde katkıda bulunmuştur. 18. yüzyıldaki ilk dalga sanayi devriminin etkileri ile birlikte İngiltere'nin dünya üzerindeki siyasi ve ekonomik süper güç rolünün perçinlenmesi de bu süreci hızlandırmıştır. 1734 yılında Bank of England'ın bugün bulunduğu konuma taşınmasını takiben bu dönemde City of London bölgesinde bir finans merkezi oluşmaya başlamıştır. İngiliz hukuk sisteminin kendine özgü dinamikleri çerçevesinde kuvvetli bir sözleşme hukuku altyapısının teşkil edilmesi sürecine City of London bölgesinde kümelenmeye başlayan hukuk firmalarının finansal süreçlerin temel birer kurumsal paydaşı haline gelmesi süreci eşlik ederek finansal ekosistemin sağlam bir hukuki zemin üzerine inşası mümkün olmuştur. 1850'li yıllardan itibaren ikinci dalga sanayi devrimi ve ekonomik aktivitenin daha küresel bir veçheye bürünmesi ile İngiltere ve Londra'nın finans merkezi kimliği daha geniş bir küresel boyuta taşınmıştır. İkinci dünya savaşına kadar olan dönem gerek İngiltere'nin siyasi ve ekonomik süper güç, gerekse Londra'nın küresel bir finans merkezi olarak rollerini koruduğu bir dönem olmuştur. İkinci dünya savaşının ağır toplumsal ve ekonomik tahribatı ile karşı karşıya kalan İngiltere'nin küresel siyasi ve ekonomik arenadaki konumu

3 Quora.com İnternet Sayfası, <https://www.quora.com/How-did-London-become-the-financial-centre-of-the-worldson>, Erişim Tarihi: 16/05/2017.

hızla zayıflamasına rağmen bu süreç Londra'nın finansal merkez olarak rolüne olumsuz etki etmemiş, bilakis özellikle finans alanında ABD'deki katı kural ve düzenlemelerin etkisiyle uluslararası finansın ağırlık merkezi daha da Londra'ya kaymıştır.⁴ Özetle, emperyal bir güç olarak İngiltere'nin dünya siyaset ve ticaretindeki gücünün kaldırıcı etkisi ve doğru bir kurumsal ve hukuki altyapının üzerine inşa edilen finans ekosistemi Londra'nın bugünkü küresel finans merkezi kimliğine dönüşme sürecinin temel yapı taşlarını oluşturmuştur.

B. Küresel Finans Ekosisteminde Londra'nın Yeri ve Önemi

Finans sektörüne ilişkin temel büyüklükler Londra'nın küresel bir finans merkezi olarak önemi ve rolünü net bir biçimde ortaya koymaktadır. Birleşik Krallık 2015 yılı itibarıyla yıllık 97 milyar USD'lik tutarla finansal hizmetler alanında dünyanın en büyük ihracatçısıdır. Bu rakam ikinci ve üçüncü sırada yer alan ABD ve İsviçre'de sırasıyla 36 milyar ve 22 milyar USD seviyesindedir. Finansal işlem kalemleri itibarıyla detaylı olarak incelendiğinde, Avrupa Birliği'nde gerçekleşen toplam işlem büyüklüğüne oran olarak Birleşik Krallık'ın payı faize dayalı tezgah üstü türev araçlarda %82, döviz işlemlerinde ise %78 düzeyindedir. Benzer şekilde, AB toplam hedge fon büyüklüğünün %85'i, girişim sermayesi (private equity) büyüklüğünün ise %49'u Birleşik Krallık'tan yönetilmektedir.⁵

Bugün 250'den fazla yabancı bankaya ev sahipliği yapan Londra, banka borç alma ve verme büyüklüğü, hisse senedi ve tahvil piyasaları hacmi, İslami bankacılık, emtia ve karbon ticareti, denizcilik hizmetleri gibi alanlarda da dünyadaki öncü konumunu sürdürmektedir.

Londra'yı küresel finans merkezi olarak böylesi bir konuma yükselten sebepler incelendiğinde başta yetkin çalışan profili, düzenleyici ve denetleyici kurumsal çerçeve, uluslararası finansal piyasalara erişim olmak üzere birçok parametrenin belirleyici olduğu görülmektedir. Z/Yen Limited Şirketi tarafından Corporation of London adına gerçekleştirilen ve Londra, New York, Frankfurt ve Paris olmak üzere 4 önde gelen küresel finans merkezinin rekabetçi pozisyonlarının incelendiği çalışmada Londra,

- Yetkin çalışan profili, düzenleyici ve denetleyici kurumsal çerçeve, uluslararası finansal piyasalara erişim, müşterilere erişim, adil iş yapma ortamı, profesyonel hizmet tedarikçilerine erişim ve kültür-dil parametreleri açısından birinci,

4 Quartz.com İnternet Sayfası, Erişim Tarihi: 10/05/2017, <https://qz.com/61247/the-city-of-londons-future-as-a-global-financial-center-is-safe-for-now/>.

5 TheCityUK, "Key Facts About the UK As a Financial Centre", Kasım 2016, Erişim Tarihi: 27/02/2017.

- Ulaşım, telekomünikasyon ve bilgi işlem altyapısı, devletin sektöre yaklaşımı, kurumsal vergi rejimi, yaşam kalitesi, ticari emlak imkan ve kalitesi, şahıs vergileri rejimi gibi alanlarda ise New York'un ardından ikinci,
- Tüm parametreler göz önünde bulundurularak yapılan genel değerlendirilmede ise birinci, sırada yer almaktadır.⁶

Bu kapsamda, Londra'nın küresel yetenek havuzundan en iyi şekilde beslenmesi, sağlıklı bir düzenleyici ve hukuki çerçeveye sahip olması, finansal arz talep dinamiklerine erişimi gibi faktörlerin şehrin küresel finans merkezi olarak lider konumunu belirlediği görülmektedir.

C. Bir Cazibe Merkezi Olarak Londra

Dünyanın en yaşanabilir şehirlerinin yer aldığı listelerde genellikle ilk sıralarda yer alan Londra barındırdığı fiziki, sosyal ve kültürel imkânlarla bu ilgiyi fazlasıyla hak etmektedir. Boston Consulting Group isimli danışmanlık firması tarafından 189 ülkede 200.000 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen ankette %16'lık bir oranla Londra, New York ve Paris'in önünde ilk sırada yer almıştır.⁷ Böyle bir tabloyu, şehrin kozmopolit atmosferi ve kıta Avrupa'sına nazaran yabancı kökenli yerleşiklere daha olumlu bir bakış açısı da destekleyici bir rol oynamaktadır. 2012-2013 yılları arasında Londra emlak piyasasında konut alım talebinin yüzde 49'unu Britanya uyruklu olmayan şahıslar teşkil etmiştir.⁸ Söz konusu rakam, Londra'ya yönelik enternasyonalliğinin somut göstergesidir. Oldukça gelişmiş bir ulaşım ağı ve görece düzenli bir trafik altyapısı, geniş bir satha yayılan parklar ve diğer rekreasyon alanları, yıl boyunca önemli bir çeşitlilik yelpazesinde gerçekleşen sanatsal ve kültürel aktiviteler Londra'nın böylesi bir cazibe merkezi haline gelmesinde önemli bir rol icra etmektedir. Bu da şehrin her türlü iş kolunda küresel yetenek havuzundan en elverişli biçimde beslenmesini sağlamakta olup, İngiliz ekonomisinde oldukça önemli bir pay teşkil eden finans sektörü bu süreçten en fazla yararlanan sektörlerin başında gelmektedir.

6 Corporation of London İnternet Sayfası, "The Competitive Position of London as a Global Financial Centre", Kasım 2015, Erişim Tarihi: 01/04/2017.

7 [KennedyPearce Consulting Ltd](#) İnternet Sayfası, "World's Financial Capital", Erişim Tarihi: 11/05/2017.

8 [KennedyPearce Consulting Ltd](#) İnternet Sayfası, "World's Financial Capital", Erişim Tarihi: 11/05/2017.

Sonuç ve Değerlendirme

İFM Projesinin hayata geçirilmek istendiği dönemin Dünya’da küresel finans krizi ve Brexit gibi sonuçları Türkiye’nin kontrol alanı dışına taşan birçok siyasi ve ekonomik sorunla çakışması büyük bir talihsizlik olarak görülmektedir. Bu durumu, “Londra’nın küresel finans merkezi olma konumunun değişmesi söz konusuyken İstanbul’un yeni finans yatırımları çekmesi aslında daha muhtemeldir.” şeklindeki bir iyimserlikle karşılayanlara katılmak ne yazık ki mümkün gözükmemektedir.

İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı Giriş Kısmında İstanbul’un küresel bir finans merkezi olmak bakımından mukayeseli üstünlükleri; Türkiye’nin dünyanın önemli ve sayılı finans merkezleri arasındaki yerini yakın vadede alacağı, bölge finansal kaynaklarının toplanması ve yine bu bölgelere yönlendirilmesi konusunda İstanbul’un önemli bir merkez olma potansiyeli bulunması, önümüzdeki 40 yıllık süreç içerisinde Türkiye dünyanın en büyük ilk on ekonomisi içinde yer alacağı, finans sektörü, önümüzdeki dönemde ekonomideki büyümenin itici gücü olacağı, finansal varlıkların GSYH’ya oranı 2007 yılında Türkiye için yüzde 150, gelişmekte olan ülkeler için yüzde 246, dünya genelinde ise yüzde 421 olarak hesaplandığı, finansal hizmetler sektörünün bütün alanlarında, Türkiye’nin oldukça önemli bir büyüme potansiyeli bulunduğu, 2008 sonunda toplam aktiflerin GSYH içindeki payı, bankacılık sektöründe yüzde 88,5, sigortacılık sektöründe yüzde 3,2, menkul kıymet yatırım fonlarında ise yüzde 2,9 düzeyinde olduğu, İstanbul’un bölgesel ve küresel finans merkezi olması, ülkemizde istihdamın ve uluslararası fon girişinin artmasına yardımcı olacak ve ekonomik büyümeye kayda değer bir katkı sağlayacağı şeklinde belirtilmiştir.

Söz konusu belgede İFM projesinin hayata geçirilmesindeki zorluklar ise şu şekilde sıralanmaktadır: Türkiye’de, banka aktiflerinin GSYH içindeki payı gelişmiş ülkelere kıyasla düşüktür. Sermaye piyasalarının piyasa değeri, diğer gelişmiş piyasalarla kıyaslandığında düşük, gelişmekte olan ülkelerle ise benzer seviyededir, İFM, hukuk, vergi ve düzenleme açısından Türkiye’ye entegre yapıda olacaktır ve finans sektörünce sunulan ürün ve hizmetler, mevcut fırsatların ve yerel potansiyelin değerlendirilmesiyle gelişecektir, İFM Stratejisi ve Eylem Planı hazırlık çalışmaları kapsamında yabancı yatırımcılara yönelik yapılan anket sonucunda finansal ürün ve hizmetlerin geliştirilmesine ilişkin olarak ise siyasi istikrarsızlık ve makro ekonomik koşullar ile işlem maliyetleri en önemli engeller olarak değerlendirilmiştir. Söz konusu engellerin aşılması amacıyla, Strateji ve Eylem Planında, İstanbul’un uluslararası bir finans merkezi olması için; uluslararası standartlarda işleyen bir hukuk altyapısının oluşturulmasına, finansal ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılmasına, vergi sis-

teminin basitleştirilmesine ve etkinleştirilmesine, düzenleyici ve denetleyici çerçevenin geliştirilmesine, fiziksel ve teknolojik altyapının güçlendirilmesine, nitelikli insan kaynağı ihtiyacını karşılayacak bir eğitim altyapısının sağlanmasına ve dünya ölçeğinde tanıtım ve izleme yapacak bir organizasyon yapısının oluşturulmasına yönelik öncelik ve eylemler belirlenmiştir. Bu çerçevede, İstanbul'un bir küresel finans merkezi olarak ön plana çıkmasında karşılaşılabilecek fırsat ve zorlukların oldukça gerçekçi şekilde ortaya konulduğunu söylemek mümkündür.

Yukarıda detaylı şekilde açıkladığımız Londra'nın küresel finans merkezi konumu ile bunu hazırlayan sebepler değerlendirildiğinde İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı Giriş Kısmında İstanbul'un küresel bir finans merkezi olmak bakımından mukayeseli üstünlükleri ve zorluklarından fevkalade farklı bir görünüm sergilediği aşikârdır.

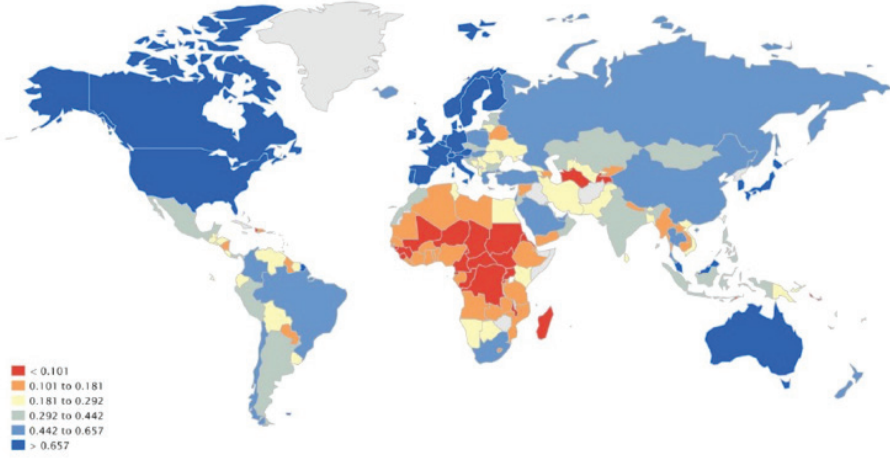
İstanbul'un ve Londra'nın küresel finans merkezi olarak arz ettiği potansiyel değerlendirilirken Türkiye ve Birleşik Karalık'ın ulusal para birimleri arasındaki farklılığın önemli olduğu unutulmamalıdır. İngiliz Sterlininin birçok ülke tarafından rezerv para olarak tutulduğu, diğer para birimleri karşısında oldukça istikrarlı bir seyir izlediği ve birçok uzun vadeli borçlanma aracının sterlin üzerinden işlem gördüğü düşünüldüğünde, Londra'nın finansal merkez olmasında İngiliz Sterlininin ekonomik ve siyasi etkisi bilhassa dikkate alınmalıdır. Aynı avantajlara sahip olmayan Türk Lirasının İstanbul'a bu anlamda bir rekabet gücü sağlamayacağı aşikârdır. Aşağıdaki Tablo 1'in incelenmesinden de açıkça görüleceği üzere Dünya'da finansal gelişmişlik endekslerinde öne çıkan ülkelerin hepsi, ABD Doları, Euro, İsviçre Frangı, Japon Yeni gibi güçlü para birimlerine sahiptir. Bu nedenle halen oldukça yüksek enflasyon ve kur riski taşıyan Türk Lirasının İstanbul'un küresel finans merkezi olmasını zorlaştırdığını kabul etmek gerekir.

Sonuç olarak, Brexit'in orta ve uzun vadede UK için ekonomik öngörülebilirliği azaltacağı, GBP değerinde dalgalanmaya yol açacağı öngörülmele birlikte Londra'nın Avrupa'nın en önemli finans merkezlerinden biri olarak kalacağı gerçeği değişmeyecektir. Zira, Londra'yı küresel bir finans merkezi haline getiren tarihsel, siyasi ve iktisadi nedenler AB'den ayrılmakla ortadan kalkmamaktadır. Brexit sonrasında Londra'nın bir finans merkezi olarak gerçekleşen işlem hacminde düşüş yaşaması muhtemeldir. Ancak, Londra'da finans piyasalarında yaşanacak daralmanın Avrupa'da diğer finans merkezlerinde geçici ve sınırlı bir büyümeye yol açması muhtemel görülmekle birlikte, İstanbul'un küresel bir finans merkezine dönüşmesine hiçbir katkı sağlamayacağı değerlendirilmektedir. Bu nedenle, Brexit sonrasında Paris, Frankfurt, Zürih gibi Avrupa'nın önemli finans merkezlerinin aksine, İstanbul'da finans sektöründe istihdam olanaklarının artması muhtemel görünmemektedir.

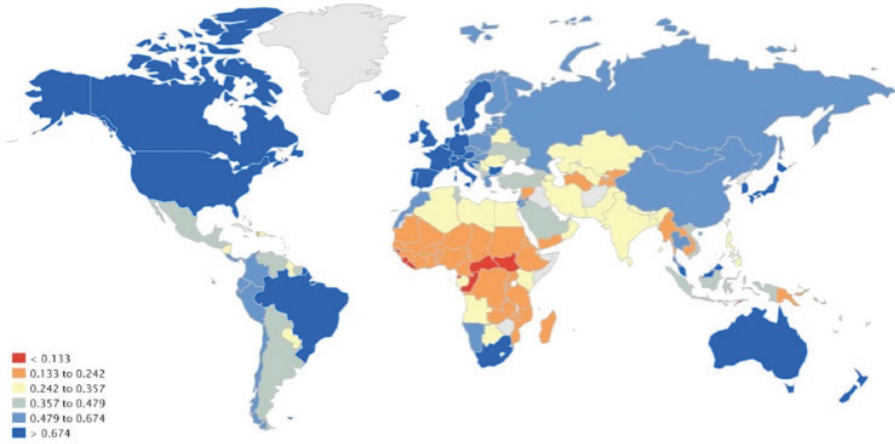
EK GRAFİK VE TABLOLAR

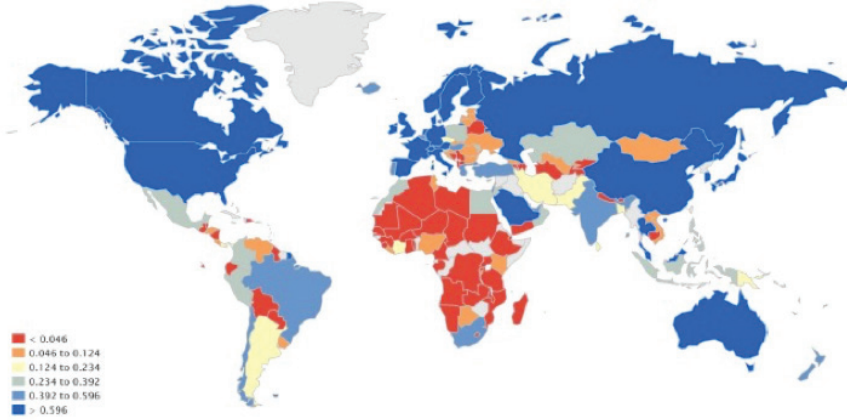
Şekil 1: Küresel Finansal Gelişmişlik Haritası

Şekil 1a: Genel Finansal Gelişmişlik

Şekil 1b: Finansal Kuruluşlar

Şekil 1c: Finansal Piyasalar

Kaynak: IMF, Svirydenka (2016)

Tablo Ek 1: Ülkelerin Finansal Gelişmişlik Sıralamaları

Financial Development Index			Financial Insitutions Index			Financial Markets Index		
1	Switzerland	0.951	1	Switzerland	1.000	1	United States	0.903
2	Australia	0.890	2	Luxembourg	0.893	2	Korea, Republic of	0.902
3	United Kingdom	0.882	3	France	0.892	3	Switzerland	0.883
4	United States	0.877	4	United Kingdom	0.892	4	Australia	0.873
5	Spain	0.860	5	Canada	0.890	5	Hong Kong	0.869
6	Korea, Republic of	0.854	6	Japan	0.890	6	United Kingdom	0.855
7	Canada	0.847	7	Australia	0.889	7	Spain	0.836
8	Japan	0.827	8	Spain	0.867	8	Canada	0.786
9	Hong Kong	0.827	9	Denmark	0.856	9	Norway	0.764
10	Italy	0.785	10	Belgium	0.847	10	Sweden	0.762
11	France	0.763	11	Ireland	0.841	11	Japan	0.748
12	Luxembourg	0.761	12	Portugal	0.838	12	Italy	0.741
13	Sweden	0,749	13	United States	0.833	13	Germany	0.731
14	Germany	0.747	14	Italy	0.814	14	Finland	0.727
15	Denmark	0.736	15	Brazil	0.790	15	Netherlands	0.717
16	Singapore	0.731	16	Korea, Republic off	0.789	16	Singapore	0.695
17	Ireland	0.730	17	Iceland	0.780	17	Austria	0.654
18	Netherlands	0.710	18	Malta	0.778	18	Saudi Arabia	0.653
19	Austria	0.707	19	Hong Kong	0.769	19	Russian Federation	0.623

Financial Development Index			Financial Insitutions Index			Financial Markets Index		
20	Belgium	0.693	20	Israel	0.765	20	China, Mainland	0.622
21	Malaysia	0.685	21	Singapore	0.752	21	France	0.620
22	Norway	0.679	22	New Zealand	0.751	22	Malaysia	0.617
23	Finland	0.669	23	Germany	0.748	23	Luxembourg	0.613
24	Portugal	0.662	24	Austria	0.746	24	Thailand	0.612
25	Brazil	0.652	25	Malaysia	0.739	25	Ireland	0.605
26	Thailand	0.645	26	Bahamas, The	0.725	26	Denmark	0.602
27	Iceland	0.629	27	Sweden	0.722	27	Turkey	0.589
28	South Africa	0.618	28	South Africa	0.713	28	Greece	0.540
29	NEW Zealand	0.609	29	Cyprus	0.699	29	Belgium	0.525
30	Israel	0.596	30	Netherlands	0.690	30	South Africa	0.511
31	Greece	0.594	31	Croatia	0.684	31	Brazil	0.502
32	Russian Federation	0.592	32	Bulgaria	0.682	32	U.A.E.	0.488
33	China, Mainland	0.572	33	Thailand	0.666	33	Portugal	0.473
34	Malta	0.568	34	Chile	0.655	34	Ice and	0.466
35	Cyprus	0.556	35	Slovenia	0.653	35	NEW Zealand	0.456
36	Chile	0.545	36	St. Kitts and Nevis	0.643	36	Qatar	0.450
37	Turkey	0.537	37	Greece	0.636	37	Hungry	0.436
38	Saudi Arabia	0.530	38	Antigua & Barbuda	0.618	38	India	0.431
39	Poland	0.476	39	Poland	0.598	39	Chile	0.424
40	Bahamas The	0.475	40	Finland	0.597	40	Israel	0.415
41	U.A.E.	0.473	41	Norway	0.581	41	Cyprus	0.403
42	Hungary.	0.464	42	Seychelles	0.573	42	Philippines	0.381
43	Slovenia	0.464	43	Mauritius	0.562	43	Malta	0.347
44	Qatar	0.452	44	Mongolia	0.558	44	Poland	0.344
45	Colombia	0.449	45	Colombia	0.556	45	Mexico	0.341
46	Barbados	0.435	46	Russian Federation	0.549	46	Colombia	0.333
47	Jordan	0.414	47	Slovak Republic	0.547	47	Barbados	0.328
48	Peru	0.410	48	Estonia	0.546	48	Jordan	0.312
49	Croatia	0.406	49	Panama	0.539	49	Bahrain	0.311
50	Mexico	0.396	50	Grenada	0.538	50	Peru	0.288
51	India	0.392	51	St. Lucia	0.536	51	Egypt	0.281
52	Morocco	0.390	52	Lebanon	0.535	52	Kazakhstan	0.267
53	Mauritius	0.389	53	Czech Republic	0.533	53	Slovenia	0.267
54	Bulgaria	0.380	54	Barbados	0.532	54	Indonesia	0.259

Financial Development Index			Financial Insitutions Index			Financial Markets Index		
55	St Kitts and Nevis	0.366	55	Morocco	0.528	55	Moldova	0.250
56	Philippines	0.365	56	Peru	0.324	56	Oman	0.249
57	Czech Republic	0.360	57	China. Mainland	0.511	57	Morocco	0.243
58	Panama	0.342	58	Jordan	0.509	58	Argentina	0.225
59	Brunei Darussalam	0.336	59	Costa Rica	0.503	59	Bahamas, The	0.216
60	Mongolia	0.335	60	Latvia	0.499	60	Bangladesh	0.213
61	Estonia	0.330	61	Dominica	0.491	61	Mauritius	0.208
62	Trinidad & Tobago	0.328	62	Lithuania	0.491	62	Jamaica	0.187
63	Indonesia	0.322	63	Ecuador	0.489	63	Sri Lanka	0.185
64	Lebanon	0.321	64	Namibia	0.488	64	Iran, I. Rep. Of	0.182
65	Argentina	0.314	65	Trinidad & Tobago	0.488	65	Brunei Darussalam	0.181
66	Slovak Republic	0.314	66	Brunei Darussalam	0.485	66	Czech Republic	0.181
67	Kuwait	0.313	67	Hungary	0.484	67	Kuwait	0.174
68	Antigua & Barbuda	0.312	68	Cape Verde	0.480	68	Trinidad & Tobago.	0.161
69	Kazakhstan	0.311	69	Turkey	0.474	69	Papua New Guinea	0.155
70	Bahrain	0.304	70	Macedonia, RR	0.468	70	Cote D'Ivoire	0.138
71	Latvia	0.298	71	Bosnia and Herzegovina	0.464	71	Panama	0.138
72	Oman	0.297	72	U.A.E.	0.449	72	Pakistan	0.129
73	Moldova	0.297	73	Kuwait	0.447	73	Croatia	0.120
74	Seychelles	0.295	74	Qatar	0.446	74	Estonia	0.107
75	St. Lucia	0.288	75	Mexico	0.443	75	Mongolia	0.105
76	Costa Rica	0.284	76	Guatemala	0.443	76	Vietnam	0.103
77	Egypt	0.280	77	Belize	0.436	77	Lebanon	0.101
78	Lithuania	0.273	78	Ukraine	0.429	78	Botswana	0.091
79	Grenada	0.272	79	Venezuela	0.426	79	Latvia	0.090
80	Sri Lanka	0.270	80	Georgia	0.426	80	Liberia	0.088
81	Namibia	0.269	81	Vanuatu	0.419	81	Laos	0.088
82	Ecuador	0.258	82	El Salvador	0.417	82	Burundi	0.085
83	Ukraine	0.257	83	Armenia	0.416	83	St. Kitts and Nevis	0.081
84	Bangladesh	0.256	84	Fiji	0.411	84	Ukraine	0.080
85	Venezuela	0.255	85	St. Vincent and the Gren	0.402	85	Uzbekistan	0.079

Financial Development Index			Financial Insitutions Index			Financial Markets Index		
86	Macedonia, FYR	0.251	86	Uruguay	0.402	86	Venezuela	0.079
87	Iran, I. Rep Of	0.249	87	Tunisia	0.400	87	Slovak Republic	0.074
88	Dominica	0.248	88	Argentina	0.398	88	Tunisia	0.074
89	El Salvador	0.247	89	Saudi Arabia	0.396	89	El Salvador	0.071
90	Guatemala	0.244	90	Albania	0.393	90	Kenya	0.071
91	Cape Verde	0.243	91	Suriname	0.390	91	Bulgaria	0.071
92	Georgia	0.239	92	Macao SARI China	0.388	92	Honduras	0.065
93	Tunisia	0.239	93	Bolivia	0.387	93	Costa Rica	0.061
94	Jamaica	0.238	94	Indonesia	0.379	94	Romania	0.059
95	Vietnam	0.236	95	Honduras	0.365	95	Uruguay	0.055
96	Bosnia and Herzegovina	0.236	96	Vietnam	0.364	96	Lithuania	0.051
97	Uruguay	0.231	97	Samoa	0.357	97	Nigeria	0.049
98	Belize	0.223	98	Sri Lanka	0.349	98	Georgia	0.048
99	Armenia	0.220	99	Kazakhstan	0.349	99	Namibia	0.043
100	Botswana	0.219	100	Romania	0.346	100	Djibouti	0.043
101	Honduras	0.217	101	Bhutan	0.346	101	Serbia	0.042
102	Fiji	0.216	102	India	0.344	102	Paraguay	0.041
103	Vanuatu	0.212	103	Botswana	0.342	103	Guatemala	0.040
104	Bolivia	0.211	104	Philippines	0.342	104	Mozambique	0.036
105	Romania	0.205	105	Oman	0.340	105	Uganda	0.036
106	St. Vincent and the Gren	0.203	106	Moldova	0.338	106	Zambia	0.035
107	Albania	0.200	107	Serbia	0.334	107	St. Lucia	0.034
108	Pakistan	0.197	108	Nepal	0.323	108	Bolivia	0.031
109	Uzbekistan	0.197	109	Maldives	0.314	109	Azerbaijan	0.031
110	Suriname	0.197	110	Iran, I. Rep. Of	0.312	110	Macedonia, FYR	0.030
111	Macao SAR, China	0.196	111	Aruba	0.312	111	Bhutan	0.029
112	Serbia	0.190	112	Uzbekistan	0.310	112	Ghana	0.029
113	Bhutan	0.189	113	Tonga	0.301	113	Nepal	0.026
114	Papua New Guinea	0.187	114	Kenya	0.299	114	Turkmenistan	0.025
115	Kenya	0.187	115	Paraguay	0.298	115	Angola	0.023
116	Samoa	0.180	116	Bangladesh	0.294	116	Ecuador	0.022
117	Nepal	0.176	117	Dominican Republic	0.293	117	Malawi	0.022

Financial Development Index			Financial Insitutions Index			Financial Markets Index		
118	Paraguay	0.171	118	Bahrain	0.291	118	Guyana	0.021
119	Cote D'Ivoire	0.168	119	Belarus	0.289	119	Kyrgyz Republic	0.021
120	Azerbaijan	0.160	120	Azerbaijan	0.287	120	Dominican Republic	0.020
121	Maldives	0.159	121	Guyana	0.283	121	Armenia	0.020
122	Dominican Republic	0.158	122	Jamaica	0.283	122	Yemen	0.018
123	Laos	0.158	123	Swaziland	0.282	123	Niger	0.018
124	Aruba	0.157	124	Angola	0.276	124	Tanzania	0.016
125	Guyana	0.154	125	Egypt	0.274	125	Gab-on	0.016
126	Tonga	0.152	126	Libya	0.270	126	Fiji	0.016
127	Belarus	0.151	127	Lesotho	0.268	127	Ethiopia	0.015
128	Angola	0.151	128	Pakistan	0.261	128	Mauritania	0.011
129	Djibouti	0.148	129	Algeria	0.251	129	Seychelles	0.011
130	Swaziland	0.146	130	Djibouti	0.251	130	Belarus	0.010
131	Nigeria	0.138	131	Nicaragua	0.250	131	Cambodia	0.010
132	Libya	0.136	132	Gabon	0.247	132	Chad	0.010
133	Lesotho	0.136	133	Sao Tome and Principe	0.238	133	Madagascar	0.009
134	Gabon	0.133	134	Micronesia, Fed. Sts.	0.234	134	Swaziland	0.006
135	Nicaragua	0.129	135	Syria	0.230	135	Senegal	0.006
136	Mozambique	0.128	136	Cambodia	0.229	136	Belize	0.006
137	Algeria	0.128	137	Nigeria	0.225	137	Sierra Leone	0.006
138	Zambia	0.128	138	Kyrgyz Republic	0.225	138	Nicaragua	0.006
139	Kyrgyz Republic	0.124	139	Laos	0.224	139	Burkina Faso	0.005
140	Cambodia	0.121	140	Zambia	0.219	140	Guinea	0.004
141	Sao Tome and Principe	0.120	141	Senegal	0.218	141	Cameroon	0.003
142	Micronesia, Fed. Sts.	0.118	142	Mozambique	0.218	142	Togo	0.003
143	Ghana	0.118	143	Burkina Faso	0.217	143	Bosnia and Herzegovina	0.003
144	Burundi	0.117	144	Papua New Guinea	0.215	144	Algeria	0.002
145	Syria	0.116	145	Ethiopia	0.214	145	Lesotho	0.002
146	Ethiopia	0.115	146	Togo	0.211	146	Rwanda	0.002
147	Senegal	0.113	147	Ghana	0.205	147	Albania	0.002
148	Burkina Faso	0.112	148	Myanmar	0.203	148	Cape Verde	0.002
149	Yemen	0.110	149	Benin	0.201	149	Sudan	0.000

Financial Development Index			Financial Insitutions Index			Financial Markets Index		
150	Togo	0.108	150	Yemen	0.201	150	Tajikistan	0.000
151	Liberia	0.106	151	Kiribati	0.199	151	Libya	0.000
152	Myanmar	0.103	152	Mali	0.197	152	Mali	0.000
153	Tanzania	0.103	153	Cameroon	0.195	153	Congo, Republic of	0.000
154	Mauritania	0.102	154	Cote D'Ivoire	0.194	154	French Polynesia	0.000
155	Benin	0.102	155	Solomon Islands	0.193	155	South Sudan	0.000
156	Kiribati	0.100	156	Mauritania	0.190	156	Guinea-Bissau	0.000
157	Cameroon	0.100	157	Tanzania	0.187	157	Timor Leste	0.000
158	Mali	0.099	158	Sudan	0.171	158	Comoros	0.000
159	Solomon Islands	0.098	159	Gambia, The	0.169	159	Equatorial Guinea	0.000
160	Uganda	0.096	160	Haiti	0.168	160	Marshall Islands	0.000
161	Turkmenistan	0.095	161	Tajikistan	0.167	161	C.A.R.	0.000
162	Malawi	0.093	162	Turkmenistan	0.164	162	Congo, Republic of	0.000
163	Niger	0.089	163	Malawi	0.162	163	Eritrea	0.000
164	Sudan	0.086	164	Niger	0.160	164	Haiti	0.000
165	Gambia, The	0.085	165	Congo, Dem. Rep. of	0.159	165	Gambia, The	0.000
166	Haiti	0.085	166	Rwanda	0.156	166	Solomon Islands	0.000
167	Tajikistan	0.084	167	Eritrea	0.156	167	Kiribati	0.000
168	Chad	0.083	168	Chad	0.154	168	Benin	0.000
169	Congo, Dem. Rep. of	0.080	169	Uganda	0.154	169	Myanmar	0.000
170	Rwanda	0.080	170	Madagascar	0.147	170	Syria	0.000
171	Madagascar	0.079	171	Burundi	0.146	171	Micronesia Fed. Sts.	0.000
172	Eritrea	0.079	172	Guinea	0.145	172	Sao Tome and Principe	0.000
173	Guinea	0.075	173	Liberia	0.121	173	Tonga	0.000
174	Sierra Leona	0.063	174	Sierra Leone	0.120	174	Aruba	0.000
175	Congo, Republic of	0.059	175	Congo, Republic of	0.116	175	Maldives	0.000
176	C.A.R.	0.054	176	C.A.R.	0.108	176	Samoa	0.000
177	Marshall Islands	0.050	177	Marshall Islands	0.099	177	Macao SAR, China	0.000
178	Equatorial Guinea	0.041	178	Equatorial Guinea	0.081	178	Suriname	0.000

Financial Development Index			Financial Insitutions Index			Financial Markets Index		
179	Comoros	0.035	179	Comoros	0.068	179	St. Vincent and the Gren	0.000
180	Timor Leste	0.024	180	Timor Leste	0.048	180	Vanuatu	0.000
181	Guinea-Bissau	0.017	181	Guinea-Bissau	0.033	181	Dominica	0.000
182	South Sudan	0.012	182	South Sudan	0.024	182	Grenada	0.000
183	French Polynesia	0.000	183	French Polynesia	0.000	183	Antigua & Barbuda	0.000

Kaynak: Svirydzenka (2016)

Tablo Ek 2: Küresel Finansal Merkezler Endeksi (GFCI) 20 – Sıralama ve Puan

Centre	GFCI 20		GFCI 19		CHANGES	
	Rank	Rating	Rank	Rating	Rank	Rating
Lwondon	1	795	1	800	◀▶ 0	▼ 5
New York	2	794	2	792	◀▶ 0	▲ 2
Singapore	3	752	3	755	◀▶ 0	▼ 3
Hong Kong	4	748	4	753	◀▶ 0	▼ 5
Tokyo	5	734	5	728	◀▶ 0	▲ 6
San Francisco	6	720	8	711	▲ 2	▲ 9
Boston	7	719	9	709	▲ 2	▲ 10
Chicago	8	718	11	706	▲ 3	▲ 12
Zurich	9	716	6	714	▼ 3	▲ 2
Washington DC	10	713	7	712	▼ 3	▲ 1
Sydney	11	712	17	692	▲ 6	▲ 20
Luxembourg	12	711	14	698	▲ 2	▲ 13
Toronto	13	710	10	707	▼ 3	▲ 3
Seoul	14	704	12	705	▼ 2	▼ 1
Montreal	15	703	21	686	▲ 6	▲ 17
Shangai	16	700	16	693	◀▶ 0	▲ 7
Osaka	17	699	20	687	▲ 3	▲ 12
Dubai	18	698	13	699	▼ 5	▼ 1
Franfurt	19	695	28	689	▼ 1	▲ 6
Vancouver	20	694	22	684	▲ 2	▲ 10

Taipei	21	692	24	677	▲ 3	▲ 15
Shenzhen	22	691	19	688	▼ 3	▲ 3
Geneva	23	689	15	694	▼ 8	▼ 5
Melbourne	24	687	30	669	▲ 6	▲ 18
Los Angeles	25	685	29	670	▲ 4	▲ 15
Beijing	26	683	23	682	▼ 3	▲ 1
Munich	27	680	27	672	◀▶ 0	▲ 8
Cayman Islands	28	676	41	641	▲ 13	▲ 35
Paris	29	672	32	667	▲ 3	▲ 5
Casablanca	30	671	33	665	▲ 3	▲ 6
Dublin	31	663	39	643	▲ 8	▲ 20
Abu Dhabi	32	662	26	675	▼ 6	▼ 13
Amsterdam	33	659	34	664	▲ 1	▼ 5
Calgary	34	658	28	671	▼ 6	13
Bermuda	35	654	50	629	▲ 15	▲ 25
British Virgin Islands	36	643	46	635	▲ 10	▲ 18
Vienna	37	645	40	642	▲ 3	▲ 3
Tel Aviv	38	643	25	676	▼ 13	▼ 33
Bangkok	39	642	47	633	▲ 8	▲ 9
Doha	40	641	35	6652	▼ 5	▼ 11
Busan	41	640	38	644	▼ 3	▼ 4
Jersey	42	639	62	617	▲ 20	▲ 22
Kuala Lumpur	43	638	36	649	▼ 7	▼ 11
Stockholm	44	636	37	648	▼ 7	▼ 12
Warsaw	45	633	48	631	▲ 3	▲ 2
Qingdao	46	631	79	594	▲ 33	▲ 37
Guernsey	47	630	66	613	▲ 19	▲ 17
Dalian	48	629	31	668	▼ 17	▼ 39
Oslo	49	628	65	614	▲ 16	▲ 14
Tallinn	50	627	78	596	▲ 28	▲ 31
Sao Paulo	51	626	43	639	▼ 8	▼ 13
Riga	52	625	71	605	▲ 19	▲ 20
Milan	53	624	54	625	▲ 1	▼ 1
Rio De Janeiro	54	623	44	637	▼ 10	▼ 14
Gibraltar	55	622	61	618	▲ 6	▲ 4

Liechtenstein	56	621	76	598	▲ 20	▲ 23
Istanbul	57	620	45	636	▼ 12	▼ 16
Bahrain	58	619	69	609	▲ 11	▲ 10
Johannesburg	59	618	51	628	▼ 8	▼ 10
Copenhagen	60	616	49	630	▼ 11	▼ 14
Glasgow	61	615	59	620	▼ 2	▼ 5
Brussels	62	614	52	627	▼ 10	▼ 13
Panama	63	613	72	603	▲ 9	▲ 10
Rome	64	612	63	616	▼ 1	▼ 4
Isle Of Man	65	611	68	610	▲ 3	▲ 1
Edinburg	66	610	56	623	▼ 10	▼ 13
Monaco	67	609	80	590	▲ 13	▲ 19
Madrid	68	608	64	615	▼ 4	▼ 7
Lisbon	69	607	75	599	▲ 6	▲ 8
Almaty	70	605	77	597	▲ 7	▲ 8
Trinidad and Tobago	71	604	-	-	-	-
Prague	72	603	57	622	▼ 15	▼ 19
Mexico City	73	600	53	626	▼ 20	▼ 26
Malta	74	599	81	587	▲ 7	▲ 12
Mumbai	75	598	42	640	▼ 33	▼ 42
Jakarta	76	597	58	621	▼ 18	▼ 24
Budapest	77	596	74	600	▼ 3	▼ 4
Manila	78	595	55	624	▼ 23	▼ 29
Mauritius	79	594	73	601	▼ 6	▼ 7
Cyprus	80	593	83	576	▲ 3	▲ 17
Helsinki	81	586	60	619	▼ 21	▼ 33
Riyadh	82	585	70	606	▼ 12	▼ 21
Reykjavik	83	573	85	562	▲ 2	▲ 11
Moscow	84	568	67	611	▼ 17	▼ 43
St Petersburg	85	567	82	585	▼ 3	▼ 18
Bahamas	86	566	84	568	▼ 2	▼ 2
Athens	87	535	86	558	▼ 1	▼ 23

Kaynak: Z/Yen Group (Z/Yen) ve China Development Institute

KAYNAKÇA:

Academic & University News İnternet Sayfası, <https://www.timeshighereducation.com/>

Aizenman, Joshua, Mahir Binici, and Michael M. Hutchison, 2014, “The Transmission of Federal Reserve Tapering News to Emerging Financial Markets,” NBER Working Paper No. 19980.

Borsa İstanbul A.Ş., İnternet Sayfası, Hukuki Çerçeve, <http://www.borsaisistanbul.com/kurumsal/borsa-istanbul-hakkinda/hukuki-cerceve>

Cerutti, Eugenio, Stijn Claessens, and Damien Puy, 2015, “Push Factors and Capital Flows to Emerging markets: Why Knowing Your Lender Matters More Than Fundamentals”, IMF Working Paper WP/15/127.

Corporation of London İnternet Sayfası, “The Competitive Position of London as a Global Financial Centre”, Kasım 2015, <http://www.zyen.com/PDF/LCGFC.pdf>

Deloitte, “Türkiye Katılım Bankacılığı Büyüme Yolundaki Önemli Adımlar”, Ocak 2014 Raporu. Deloitte İnternet Sayfası. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/financial-services/kat%C4%B1%C4%B1m_bankaciligi2014.pdf

Devlet Planlama Teşkilatı, 2009, “İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı”. TC Başbakanlık.

Doing Business.com İnternet Sayfası, Ekonomy Rankings bölümü, <http://www.doingbusiness.org/rankings>

Eichengreen, Barry, and Poonam Gupta, 2014, “Tapering Talk: The Impact of Expectations Of Reduced Federal Reserve Security Purchases on Emerging Markets,” Policy Research Working Paper Series 6754, The World Bank.

Forbes, Kristin J., and Francis E. Warnock, 2012, “Debt- and Equity-Led Capital Flow Episodes,” NBER Working paper, No. 18329.

Fratzscher, Marcel, 2011, “Capital flows, Push versus pull factors and the global financial crisis,” ECB Working Paper No 1364.

IMF Working Paper, IMF İnternet Sayfası, Erişim Tarihi: 03/05/2017. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2016/wp1605.pdf>

İstanbul Tahkim Merkezi İnternet Sayfası, <https://istac.org.tr/>

Kalkınma Bakanlığı, 2014, Onuncu Kalkınma Planı (2014 - 2018), İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Programı Eylem Planı, http://odop.kalkinma.gov.tr/dokumanlar/4Istanbul_Uluslararası_Finans_Merkezi_Programi.pdf,

Kalkınma Bakanlığı, 2014, Onuncu Kalkınma Planı (2014 - 2018), Öncelikli Dönüşüm Programları,

http://odop.kalkinma.gov.tr/dokumanlar/ODP_TOPLU_KITAP_yeni%20yapilan%2004122015.pdf

KennedyPearce Consulting Ltd İnternet Sayfası, “World’s Financial Capital”,

<http://www.kennedypearce.com/worlds-financial-capital/>, Erişim Tarihi: 11/05/2017.

Koepke, Robin, 2015, “What Drives Capital Flows to Emerging Markets: A Survey of the Empirical Literature,” IIF Working Paper, April, Washington D.C.

Kose, M Ayhan & Eswar Prasad & Kenneth Rogoff & Shang-Jin Wei, 2009. “Financial Globalization: A Reappraisal,” IMF Staff Papers, Palgrave Macmillan, vol. 56(1), pages 8-62, April.

Stigler, George J., “The Theory of Economic Regulation”, The Bell Journal of Economics and Management Science, Vol. 2, No. 1 (Spring, 1971), pp. 3-21.

Svirydzenka, K., 2016, “Introducing a New Broad-based Index of Financial Development,” IMF Working Papers 16/5, International Monetary Fund.

The Banker İnternet Sayfası, Summary of the Top 1000 World Banks, www.thebanker.com/Top-1000

The CityUK, “Key Facts About the UK As a Financial Centre”, Kasım 2016, <https://www.thecityuk.com/research/key-facts-about-the-uk-as-an-international-financial-centre-2016/>

Turgut Tan, Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri, Seçkin Yayınları Yayın yeri!2015, syf 263-285.